

GEOGRAFISCHE VARIATIE BIJ GANZEN

Groepje van acht Zwarte Rotganzen bij de Koudekerkse Inlagen, Zeeland, 9 januari 1979.
Foto: Jacqueline van Leeuwen.

Deel 9

De Zwarte Rotgans *Branta* (*bernicla*) *nigricans*

Leo van den Bergh

Inleiding

Op de arctische toendra's van Europa, Azië en Noord-Amerika komen in totaal vier beschreven typen van rotganzen voor, die tot voor kort alle onder de soort *Branta bernicla* waren samengevoegd. Drie daarvan worden tegenwoordig door de Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA) echter opgevat als zelfstandige soort. In het geval van de Witbuikrotgans, die in het Noordzeegebied en langs de Franse Atlantische kust naast de Zwartbuikrotgans *Branta bernicla* kan voorkomen zonder zich daar substantieel mee te vermengen, lijkt deze exercitie zeer verdedigbaar. Dat geldt ook voor de aanname, dat de Noord-Siberische en Noordwest-Amerikaanse vorm *orientalis* mogelijk deel uitmaakt van *nigricans*, die voordien werd opgevat als bewoner van delen van de noordoostelijke toendra's van Noord-Amerika. Toch lijken er diverse argumenten aan te voeren om *orientalis* en *nigricans* afzonderlijk te beschouwen. Zij bewonen namelijk een zeer uitgestrekt gebied in zowel Azië als Noord-Amerika waarin *orientalis* veel talrijker zou kunnen voorkomen dan de oorspronkelijke *nigricans*, die nog in 1954 door Delacour werd getypeerd als een mysterieuze vogel, die zeker zeer zeldzaam was en mogelijk zelfs op het punt stond om uit te sterven.

Dit betrof echter naar alle waarschijnlijkheid broedvogels van de toendra's ten noordoosten van de Hudsonbaai, die merendeels

over land naar hun vaste winterpleisterplaatsen aan de kust bij New Jersey trokken. Het schijnt heden ten dage onduidelijk te

zijn of deze populatie nog altijd bestaat. Het veronderstelde broedgebied lijkt geïsoleerd te zijn (geweest) van het broedareaal ter weerszijden van de Beringstraat, dat gevormd wordt door ganzen die aan de kusten van de Stille Oceaan overwinteren. Hiervan zou ook een kleine populatie van de thans nog door verscheidene auteurs als *orientalis* opgevatte vorm deel uitmaken. Deze populatie overwintert langs de kusten van Zuid-Korea en China (Rose & Scott 1997). Blijkens fotomateriaal tonen de in Nederland waargenomen Zwarte Rotganzen echter grote gelijkenis met de in 1954 door Delacour afgebeelde Pacific Brent *Branta b. orientalis* en niet met de Lawrence' of Black Brent *Branta b. nigricans*, die getuige de beschrijving bovendien een anders getint verenkleed zou bezitten. Omdat het merendeel van de huidige Zwarte Rotganzen behoort tot een populatie die eerder als *orientalis* werd beschreven, lijkt het nuttig om de geschiedenis van deze vogels eens onder de loep te nemen.

Geschiedenis, verspreiding en aantallen

De vorm *B. b. nigricans* werd voor het eerst in 1846 door George Newbold Lawrence als *Anser nigricans* beschreven op basis van slechts drie verzamelde exemplaren die afkomstig waren uit het overwinteringsgebied aan de oostkust van de Verenigde Staten bij New Jersey. Deze vogel werd

Brant of Brent?

In de Engelstalige literatuur treft men voor Brandganzen zowel de naam Brant als Brent aan. In dit artikel komen beide varianten voor. Daarbij zijn de oorspronkelijke namen aangehouden die de aangehaalde auteurs gebruikt hebben.

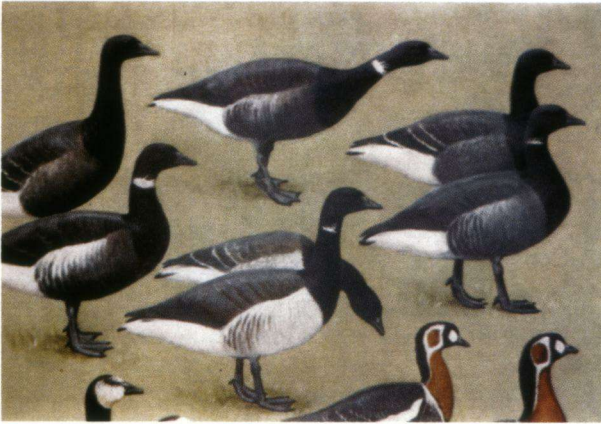
Redactie

voorzien van de Amerikaanse naam Lawrence' Brant Goose. Onder deze naam werd de ondersoort in 1931 ook vermeld in Peters Checklist of the Birds of the World en uit de door Delacour in 1954 aan deze vogel gewijde tekst valt op te maken dat er toentertijd erg weinig van *nigricans* bekend was. Wél zouden plaatselijke ganzenjagers in de Bay of Seven Islands in staat zijn geweest om Lawrence' Rotganzen in de vlucht te onderscheiden van de Witbuikrotganzen (*hrota*) aan hun wat grotere afmetingen. Dit was voor Delacour in eerste instantie aanleiding om te vermoeden dat het broedgebied van deze ganzen wellicht iets noordelijker gesitueerd kon zijn dan dat van de Witbuikrotganzen. Hij schrijft hierover dat de grotere ganzen die iets later in het seizoen noordwaarts trekken door Ungava Bay, mogelijk broedvogels van de meer noordelijk gelegen Arctische eilanden zijn. Dit zou in tegenspraak zijn met de Regel van Bergmann, volgens welke het lichaamsformaat juist afneemt naarmate een soort of ondersoort noordelijker streken bewoont. Uit

Zwarte Rotganzen tussen Zwartbuikrotganzen in De Maire bij Oosterland, Zeeland, 31 januari 1988.

Foto: Leo van den Bergh.

Van links naar rechts kloksgewijze: adult en juveniel *orientalis*, adult *nigricans* (destijds Lawrence' Brent Goose genaamd), juveniel en adult *bernicla* en adult en juveniel *hrota*. Naar: J. Delacour, 1954.

de mededeling van Delacour zou kunnen blijken dat ook hij twijfelde aan zijn eerder geopperde suggestie. Hij was namelijk de mening toegedaan dat, als de jagers van Seven Islands gelijk hadden in hun bewering dat de eerst doortrekkende ganzen in dat gebied gemakkelijk aan hun uiterlijke kenmerken te onderscheiden waren van de andere vogels, het een groep rotgansen betrof die noordwaarts trok. Dit zou dan gebeuren via de Connecticut rivier, Île Verte, Seven Islands en James Bay naar hun broedgebied ten noorden van de Hudson Baai, dat min of meer gescheiden was van de broedplaatsen van de Witbuikrotgans. Volgens Delacour zou er in deze regio een afzonderlijk geografisch ras ontstaan kunnen zijn, als gevolg van langdurige separatie van andere rotgansen.

Tegelijkertijd concludeert Delacour echter dat rond 1954 de glorie van de Lawrence' Rotgans wel verstreken waren en merkt hierover op dat deze kleine groep rotgansen met de westelijker gelegen voorjaarstrekroute aan het begin van de jaren vijftig van de vorige eeuw wellicht vrijwel uitgestorven was. Hij voegt hier nog aan toe dat deze ondersoort mogelijk zuidelijker broedt dan de andere rotgansen en dat dit vermoedelijk bijdraagt aan het op handen zijnde uitsterven.

In 1979 vraagt Todd zich af of hier mogelijk sprake geweest is van een kruising tussen Pacifische en Atlantische vormen en hij komt tot de conclusie dat, wanneer dit ras verdwenen is, de Black Brant van westelijk Noord-Amerika en oostelijk Siberië met de naam *B. b. nigricans* kan worden aangeduid. Hiermee negeert deze watervogelspecialist het feit, dat we *Branta b. var. nigricans*

reeds in 1874 aantreffen in Coues' Birds of North-West (America), terwijl Taczanowski al in 1893 *Branta brenta nigricans* noemt in zijn overzicht van de Oost-Siberische avifauna. Vervolgens vermeldt Henri Seebohm in 1894 de vorm *Branta brenta var. nigricans* uit het overwinteringsgebied in Japan en geeft Alphéraky in 1904-'05 het volgende broedareaal van deze ondersoort: 'het Arctische gebied vanaf de Lena tot het uiterste oosten van de Aziatische kust en (met inbegrip van de eilanden in de Bering-zee) het westelijke Arctische gedeelte van Noord-Amerika'.

De vorm *B. b. orientalis* duikt pas op in 1941, als Tougarinov de broedvogels van Noordoost-Siberië deze naam toekent en daarbij tevens het broedareaal een westwaartse uitbreiding geeft. Deze ganzen zouden voorkomen vanaf de Hathanga-rivier in oostelijk Taimyr tot aan de Beringstraat met inbegrip van de Nieuw-Siberische Eilanden en Wrangel Island, alsmede in Noord-Amerika vanaf de Beringstraat tot aan de Perryrivier, inclusief de noordelijke eilanden. De Perryrivier mondt uit in de Queen Maudgolf op 82° N 102° O en markeert niet alleen het broedareaal van *B. b. nigricans* (is synoniem voor *orientalis*) maar vormt tevens de Greenwich-tijdgrens. Het is niet erg waarschijnlijk dat een populatie die was opgebouwd uit mutanten van Pacifische en Atlantische vormen, zoals onder andere door Delacour geopperd werd, een volledig eigen fenologie alsmede eigen overwinteringsgebieden en trekwegen zou kunnen ontwikkelen. Daarbij is het goed om in herinnering te brengen, dat deze vorm voor het eerst werd beschreven in 1846, méér dan een eeuw voordat de publicatie

van Delacour het licht zag. Een jaar voordat Todd zijn suggestie publiceerde, in 1978, beschouwde Johnsgard overigens alle rotganzen die broeden in Siberië tussen de delta van de Lena en Anadyr, in navolging van Tougarinov, als een afzonderlijke ondersoort: Pacific Brant *B. b. orientalis*. Nog weer een jaar eerder, in 1977, hadden Cramp et al. juist gesteld dat het *nigricans* (Lawrence 1846) was die de toendra's van de toenmalige Sovjet-Unie ten oosten van Taimyr alsmede noordelijk Alaska en arctisch Canada oostelijk tot aan de Perryrivier, met inbegrip van de West-Arctische eilanden bevolkte. Intussen lijkt het nog onduidelijk te zijn of de voorspellingen van Delacour en Todd met betrekking tot het uitsterven voorbarig geweest zijn, want mogelijk bevond het broedgebied van de Lawrence' Rotganzen zich toch meer naar het noordwesten, waar naar later bleek op Melville Island rotganzen nestelen waarvan het overwinteringsgebied gevormd wordt door de getijdengebieden van de Puget Sound bij Seattle aan de Amerikaanse westkust. De omvang van deze populatie bedroeg aan het einde van de twintigste eeuw ongeveer 7500 vogels. Daarnaast broeden er in het noorden en noordwesten van Canada en Alaska veel grotere aantallen rotganzen, die tegenwoordig eveneens tot *nigricans* gerekend worden en die overwinteren aan de Pacifische kusten vanaf Vancouver Island tot Californië en Mexico en in het bijzonder in Baja California. Deze populatie is relatief omvangrijk en bedraagt naar schatting zeker 130.000 vogels. Aan de Aziatische zijde van de Stille Oceaan overwinteren in Kamtsjatka en Japan circa vijfduizend *nigricans*, vogels die afkomstig zouden zijn uit Siberische broedgebieden, terwijl voor Korea en China een winterpopulatie van minimaal tweeduizend rotganzen van de vorm *orientalis* wordt opgegeven. Omdat ook dit Siberische broedvogels moeten zijn, komt hier alweer een alarmerende contradictie aan het licht. Delacour geeft namelijk het volgende overwinteringsgebied voor de Pacific Brant Goose *B. b. orientalis*: 'Aan de kusten van China en Japan, waar hij nu zeer zeldzaam is, en in westelijk Noord-Amerika van Vancouver Island en zuidelijk Brits Columbia tot zuidelijk Californië.' Dit is exact hetzelfde overwinteringsgebied dat tegen-

woordig ook voor *nigricans* wordt opgegeven, maar dat eveneens reeds aan het begin van de twintigste eeuw door Alphéraky werd genoemd. In zijn beschrijving van de winterrange schrijft deze grote Russische ganzenkenner: 'Deze rotganzen overwintert langs de oostelijke kusten van het Aziatische continent en de aangrenzende eilanden tot in Japan en langs de westelijke kust van Noord-Amerika tot in Zuidelijk Californië.' De huidige Zwarte Rotgans *B. b. nigricans* komt aldus naar voren als een vogel die, al dan niet pleksgewijs, het gehele toendra-gebied vanaf oostelijk Taimyr via de Beringstraat tot aan de noordoostelijke Hudsonbaairegio bewoont en waarvan de overwinteringsgebieden zich zowel in Kamtsjatka en Japan als aan de Amerikaanse Westkust bevinden. Daarnaast zou er een zeer kleine populatie van *B. b. orientalis* (syn. *nigricans*!) overwinteren aan de kusten van Zuid-Korea en China. De omvang van de totale populatie ligt dan in een orde van grootte van 150.000 vogels.

Herkennenning

De Zwarte Rotgans is van hetzelfde formaat als de nominaatvorm *bernicla* en ook het verenkleed van deze vogels lijkt op dat van de nominaat *bernicla*, maar zowel de zwarte als grijze kleuren hebben een aanzienlijk donkerder tint, waarmee de witte tekening op de flanken, de hals, de staart en de anaalstreek zeer sterk contrasteren. De witte halsvlek bij adulte vogels is bij de Zwarte Rotgans aanzienlijk groter dan zowel die van de nominaat *bernicla* als de Witbuikrotgans (*hrota*) en deze vormt dikwijls een in meer of mindere mate gesloten ring, in het bijzonder aan de voorzijde van de hals. In de vlucht zijn ook de ondervleugels van deze vogels donkerder getint dan bij de

Zwartbuikrotgans *B. b. bernicla* het geval is. Van een afstand is de Zwarte Rotgans ook te midden van Zwartbuikrotganzen gemakkelijk te herkennen aan het donkere verenkleed en de zeer opvallende helderwitte tekening op de flanken. Het stemgeluid, het gedrag en de leefwijze van deze vogels wijken niet of nauwelijks af van die van de andere rotganzen.

Voorkomen in Nederland

De eerste in Nederland als zodanig herkende Zwarte Rotgans werd op 29 november 1974 bij Midsland op Terschelling waargenomen en deze vogel bleef tot 16 april 1975 aanwezig in de Terschellinger Polder. De volgende waarnemingen dateren van 5 tot 7 maart 1976, toen er een exemplaar verbleef in de Lauwerspolder (Gr.) en van 30 april tot 11 mei 1976 toen er zich een Zwarte Rotgans ophield in Polder De Eendracht op Texel. Andere waarnemingen uit die perioden hadden betrekking op het eiland Vlieland, waar op 23 mei 1976 en 10 januari 1977 melding werd gemaakt van een *nigricans* en op Zonnemaire, Schouwen-Duiveland, waar deze gans op 15 maart 1978 werd gesignaleerd.

De eerste groep Zwarte Rotganzen werd op 9 januari 1979 door Jacqueline van Leeuwen, Aart Vink en schrijver gezien en gefotografeerd bij de Koudekerkse Inlagen op Schouwen-Duiveland (Zld.). Het betrof acht vogels in volwassen kleed, die zich ophielden in het gezelschap van 120 rotganzen van de nominaatvorm *bernicla*. Deze waarneming werd gedaan op een moment waarop West-Europa reeds tien dagen in de greep was van een felle koude-inval, die met name ook veel Taigarietganzen (*Anser fabalis*) naar onze streken bracht. Merkwaaarderwijs zijn er uit de strenge winter 1978-'79 geen andere waarnemingen uit Nederland bekend. Vanaf het winterseizoen 1979-'80 werd *B. b. nigricans* vrijwel iedere winter in Nederland gesignaleerd, waarbij het soms verscheidene malen duidelijk dezelfde vogel betrof. Zo bleek bijvoorbeeld, dat een aan de poot gewonde vogel die in het voorjaar 1995 bij Midsland op Terschelling verbleef, dezelfde was als het exemplaar dat eerder reeds in 1993 en in 1994 op het eiland was gezien. Hoewel de meeste waarnemingen van *B. b. nigricans* steeds betrekking hadden op individuele vogels die zich in het gezelschap van Zwartbuikrotgan-

zen bevonden, werden er nu en dan ook kleine groepjes of familieverbanden opgemerkt. Dat was bijvoorbeeld het geval in maart 1998 toen er acht Zwarte Rotganzen op Texel aanwezig waren, waaronder een paartje met twee jongen. In de winter van 1991-'92 verbleef er een gemengd paartje van Zwarte Rotgans *nigricans* x Zwartbuikrotgans (*bernicla*) met twee hybride jongen bij de Grevelingendam (Zld./Z.-H.).

Het aantal waarnemingen van de Zwarte Rotgans bleef in de periode 1980-'98 vrij constant. Iedere winter werden er wel een of enkele vogels getraceerd, wat resulteerde in een geregistreerd aantal van 71 waarnemingen met een totaal van 89 individuen. Dit komt neer op circa één à drie vogels per waarneming. Groepjes Zwarte Rotganzen bleven dus in die periode uitermate zeldzaam en het leeuwendeel van de observaties had betrekking op individuele vogels. Recentelijk lijkt hierin echter een kentering te komen, want uit de door Sovon gecoördineerde gantentellingen komt duidelijk naar voren, dat er een stijgende lijn is in het aantal waargenomen Zwarte Rotganzen. Zo bedroeg het gesommeerde aantal vogels dat geteld werd in 1997-'98 twaalf, in 1998-'99 zeventien, in 1999-2000 vierentwintig, in 2000-'01 tweeënveertig en in het seizoen 2001-'02 drieënvijftig. Het maximaal waargenomen aantal ganzen per waarneming was in deze periode vijfmaal twee exemplaren, terwijl er eveneens vijfmaal drie vogels bijeen werden gezien.

Discussie

Zoals reeds hiervoor werd uiteengezet, zijn er onduidelijkheden omtrent de juistheid van de thans gevolgde systematiek, waarbij de rotganzen van oostelijk Siberië en noordwestelijk Amerika worden opgevat als behorend tot *B. b. nigricans*. Deze naam (*Anser nigricans*) werd door Lawrence in 1846 toegekend aan vogels die aan de Amerikaanse Oostkust waren verzameld en die vermoedelijk deel uitmaakten van de broedpopulatie van de noordoostelijke Hudsonbaairegio. Over het reilen en zeilen van deze populatie schijnt nauwelijks iets bekend te zijn. Wanneer het juist is dat het broedareal van de Zwarte Rotgans in Noord-Amerika Oostwaarts tot aan de Perryriver reikt en de Lawrence' Rotgans exclusief in het noordoosten van de Hudsonbaai broedt (of broedde), dan veronderstelt

De Zwarte Rotgans

Zekerende gent (mannetje)
nabij het nest. Amquyemari-
rivier, Oost-Siberië, 3 juli
1970.
Foto: A. Kishchinski.

exclusief in het noordoosten van de Hudsonbaai broedt (of broedde), dan veronderstelt dit een geografische scheiding tussen beide populaties. Bovendien zouden deze door het Noord-Amerikaanse continent gesepareerde overwinteringsgebieden bezoeken of bezocht hebben.

Uit de literatuur komt naar voren, dat de door Alphéraky in 1904 beschreven Black Brent *B. b. nigricans* waarschijnlijk niet dezelfde vogel geweest kan zijn die in 1846 door Lawrence benoemd werd en die vermoedelijk slechts een zeer kleine populatie representeerde met een naar alle waarschijnlijkheid Atlantische origine. Het is onduidelijk waarom de in 1941 door Tougarinov gegeven naam Pacific Brent Goose *B. b. orientalis*, die synoniem was met het leeuwendeel van de Siberisch-Noordwest-Amerikaanse populatie van *nigricans*, tot op de huidige dag veronachtzaamd wordt; te meer omdat Johnsgard nog in 1978 de zienswijze van Tougarinov heeft onderschreven.

Intussen zet de verwarring zich nog altijd voort, omdat Rose & Scott in 1997 gewagen van 1700 ganzen van de vorm *orientalis* als winterpopulatie van Korea en China, terwijl er in Kamtsjatka en Japan vijfduizend ganzen van *nigricans* zouden overwinteren. Het betreft hier echter vogels die afkomstig zijn uit hetzelfde geografische broedgebied, namelijk Oost-Siberië en het moge duidelijk zijn dat daar niet *nigricans* (hier als syno-

niem voor *orientalis*) náást *orientalis* zal voorkomen. Waarschijnlijk is er sprake van één en dezelfde populatiegroep, die zowel langs de kusten van het Aziatische continent als in Japan overwintert. Gelet op het feit dat de naam *nigricans* door Lawrence naar alle waarschijnlijkheid aan een Atlantische vorm werd toegekend kan er thans niet anders worden geconcludeerd dan dat *orientalis* een juistere naam lijkt te zijn voor de broedvogels van Oost-Siberië en wellicht ook voor die van Noordwest-Amerika.

Aan deze problematiek werd kennelijk geen aandacht geschonken bij de recente revisie van de Nederlandse Avifaunistische Lijst, waarin noch de 'echte' *nigricans*, in casu Lawrence' Rotgans, noch de Pacifische Rotgans (*orientalis*) in de beschouwing werden betrokken. Wél wordt er gerefereerd aan de hypothesen van Delacour en Zimmer betreffende het bestaan van uit hybridisatie ontstane intermediaire populatiegroepen in Centraal Arctisch Canada, die intussen door middel van DNA-onderzoek weerlegd konden worden. Ook hierbij lijkt echter de kleine populatie van de Atlantische Lawrence' Rotgans buiten beschouwing gebleven te zijn tenzij, zoals reeds eerder gesuggereerd werd, het broedgebied verder noordwestwaarts gesitueerd was en de vogels feitelijk afkomstig waren van Melville Island.

In Siberië werd in 1997 door Syroechkovski het broeden in gemengde kolonies van de

totaal 154 broedende paren. Er konden van 87 paren detailwaarnemingen worden verricht, waarbij werd vastgesteld dat 48,3% zuivere Zwartbuikrotganzen waren terwijl 41,3% van de paren tot de Zwarte Rotgans behoorde. In acht gevallen (10%) betrof het gemengde paren of vogels met intermediaire kenmerken.

Deze waarnemingen tonen aan dat het oude concept volgens welke er wordt uitgegaan van de soort *Branta bernicla* met verschillende geografische vormen, in het geval van de Zwartbuikrotgans (*bernicla*) en de Zwarte Rotgans *nigricans* (*orientalis*) correcter is dan de huidige soortstatus die aan deze twee vormen thans door de Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna wordt toegekend. Omdat het broedgebied van deze vogels zich tot in oostelijk Taimyr uitstrekt is het voorkomen van Zwarte Rotganzen in West-Europa in avifaunistisch opzicht niet spectaculair, maar de recente sterke toename van het aantal individuen correspondeert wél verrassend met de ontwikkelingen die eveneens bij verschillende geografische vormen van de Siberische Taiga- en Toendra-rietganzen zijn vastgesteld.

Ook bij de rietganzen doet zich namelijk een sterke toename van oostelijke populatiegroepen voor in West-Europa sedert het midden van de jaren negentig, terwijl zulke vogels voordien veel minder werden gezien. In dit verband is het zeer boeiend, dat er op 15 oktober 1994 een groepje van twaalf Zwarte Rotganzen werd gezien aan het Sasykkol-meer in de Alakolskaja-depressie, in het uiterste zuidoosten van Kazachstan. Het buiten de normale range voorkomen van Zwarte Rotganzen lijkt dus deel uit te maken van een verschuiving van de trekwegen en een kennelijke verplaatsing van overwinteringsgebieden, die mogelijk gerelateerd kunnen zijn aan de recent ingezette klimaatveranderingen.

Summary

In The Netherlands, the Black Brent is a scarce bird, which was first recognized on the island of Terschelling in november 1974. Afterwards it became a regular winter visitor to the coastal regions, usually seen together with flocks of Black-bellied Brents of the nominate race *bernicla*. During the period 1980-'98 a total number of 72 observations, containing 97 individuals, was reported, but a slight increase was observed from 1998

onwards until the present. So, in the season 2001-'02 at least 53 birds were reported, but as some of the observations could be dealing with the same birds, it is not clear how many Black Brents really were visiting the country by then.

The first type description of '*Anser nigricans*' originates from 1846, as Lawrence was describing three geese which were collected at New Jersey along the Atlantic coast of North America and they got the name Lawrence' Brant Goose.

It is probable that these birds belonged to a small breeding population of the Northern Hudson Bay region, which was almost extinct by the late 40's of the 20th century. Meanwhile, the name *nigricans* was also used for Brent Geese which were breeding in Eastern Siberia and Northwest America. These geese are wintering along the coasts of the Pacific as well as along the Asiatic mainland and adjacent islands to Japan as along the American West coast from Vancouver Island south to Lower California. The first author who switched the name *nigricans* over to birds of this type already was Coues (1872-'74) and afterwards also Taczanowski (1893), Rheichenow (1882), Seebohm (1884) and Alphéraky (1904) were

Zwarte Rotgans bij het nest met juist uitlopende kuikens.
Foto: N. Rankin.

using this name with respect to breeding birds of Eastern Siberia and Northwestern America.

However, the new name *Branta bernicla orientalis* was given to Brent Geese of these regions by Tougarinov (1941) and was used during several decades but, once again, at the present almost every author is using the name *nigricans* with respect to these birds. Anyway, the actual size of the population of Lawrence' Brent (i. c. the original *nigricans*) seems to be unknown and maybe it has already disappeared completely.

On the other hand, the population of Eastern Siberia and Northwest America can be split in an Asiatic wintering population of about

7000 birds and a population that winters along the western coast of the North American mainland. The actual size of this population should be about 130,000 individuals.

According to recent changes in the systematics of the Dutch Avifaunal List all races of Brent Geese are conceived as species by means of their separated distribution within the breeding ranges. However, recently several mixed colonies of Black-bellied Brent and Black Brent were found in the Olenyok Delta and Lena Delta in the very north of Central Siberia. So the Dutch decision to classify both types as separated species will be questionable.

■ L.M.J. van den Bergh, Bieskamp 74, 6651 JN Druten.

LITERATUUR:

- Alphéraky, S. (1904-'05): The geese of Europe and Asia. Translated version. London.
- Beintema, A.J., E. van der Bilt, B. Helming & T. Thuyls (1976): Een nieuwe ondersoort van de Rotgans, *Branta bernicla nigricans*, voor Nederland. *Limosa* 49: 131-134.
- Berg, A.B. van den & C.A.W. Bosman (1999/2001): Zeldzame vogels van Nederland. Haarlem/Utrecht.
- Berezovikov, N.N. (1999): Black Brant in the Alakolskaya depression. *Casarca* 5: 342.
- Boyd, H. & L.S. Maltby (1979): The Brant of the Western Queen Elizabeth Islands, N.W.T. in: R.L. Jarves & J.C. Bartonek (red.): Management and biology of Pacific Flyway geese: p.p. 5-22.
- Boyd, H., L.S. Maltby & A. Reed (1988): Differences in the plumage patterns of Brant breeding in High Arctic Canada. Canadian Wildlife Service. Progress Note nr. 174, p.p. 1-9.
- Coues, E. (1890): Key to North American Birds Boston. Estes & Lauriat.
- Cramp, S. & K.E.L. Simmons (red.) (1977): Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa. Oxford, London, New York.
- Delacour, J. (1954): Waterfowl of the World. Vol 1. London.
- Delacour, J. & J.T. Zimmer (1952): The identity of *Anser nigricans* Lawrence 1846. *Auk* 69: 82-84.
- Johnsgard, P.A. (1978): Ducks, geese and swans of the world. Nebraska University Press, U.S.A.
- Kolbe, H. (1981): Die Entenvögel der Welt. Leipzig/Radebeul.
- Millington, R. (1997): Separation of Black Brant, Dark-bellied Brant Goose and Pale-bellied Brant Goose. *Birding World* 10: 11-15.
- Madge, S. & H. Burn (1988): Wildfowl. An identification guide to the ducks, geese and swans of the world. London.
- Ogilvie, M.A. (1978): Wild Geese. Berkhamsted.
- Ogilvie, M. & S. Young (1998): Photographic Handbook of the Wildfowl of the World. London.
- Oshchepkova, E.V. & D.V. Naumkin (1999): New data on the Emperor Goose and Black Brant distribution at Chukotka. *Casarca* 5: 339-342.
- Pozdnyakov, V.I., D.V. Solovjeva & Yu. N. Sofronov (1995): Nesting of Black Brant (*Branta bernicla nigricans*) on Khadyrgastaach Island in Lena Delta in 1994. *Casarca* 1: 86-88.
- Rose, P.M. & D.A. Scott (1997): Waterfowl Population Estimates. Wetlands International Publication 44. Wageningen.
- Sangster, G., C.J. Hazevoet, A.B. van den Berg, C.S. Roselaar & R. Sluys (1999): Dutch avifaunal list: species concepts, taxonomic instability and taxonomic changes in 1977- 1998. *Ardea* 87: 139-166.
- Shields, G.F. (1990): Analysis of mitochondrial DNA of Pacific Black Brant (*Branta bernicla nigricans*). *Auk* 107: 620-623.
- Sovon (1998-2001): in serie: Ganzen- en zwanentellingen in Nederland 1996-'97, 1997-'98, 1998-'99, 1999-2000. Beek-Ubbergen.
- Sovon (2002-'04): in serie: Watervogels in Nederland 2000-'01, 2001-'02. Beek-Ubbergen.
- Syroechkovski, E.E. jr. (1995): Current status of Asian population of Pacific Black Brant *Branta bernicla nigricans*. *Casarca* 1: 57-67.
- Syroechkovski, E.E. jr. (1995): On taxonomic status of Pacific Black Brant *Branta bernicla nigricans*. *Casarca* 1: 68-72.
- Syroechkovski, E.E. jr. (1997): Mixed colonies of two subspecies of Brent Geese in the Olenyok Bay, Yakutia. *Casarca* 3: 114-125.
- Taczanowski, L. (1893): Faune ornithologique de la Sibirie orientale. St. Petersburg.
- Todd, F.S. (1979): Waterfowl. Ducks, geese and swans of the world. Harcourt Brace Jovanovich, New York/ London.